

Brusel 9. dubna 2026
(OR. en)

7982/26

AGRI 245
AGRIFIN 74
FORETS 49
PROCIV 70
ENV 317

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Strategický význam zemědělství a udržitelného obhospodařování lesů při posilování prevence rizik přírodních požárů a odolnosti vůči nim – informace Komise – výměna názorů

Sdělení Komise o *integrovaném řízení rizik přírodních požárů* (dokument 7652/26) se zabývá ekologickým, ekonomickým, kulturním a sociálním rozměrem v celém cyklu řízení rizik (prevence, připravenost, reakce a obnova). Slouží jako reakce na naléhavou potřebu přijmout v oblasti řízení rizik přírodních požárů opatření, a spojuje všechny oblasti politiky a aktéry v rámci společného přístupu ke snižování rizika přírodních požárů. Vychází z konzultací s orgány a institucemi EU, členskými státy, odborníky, zúčastněnými stranami a akademickou obcí a klade si za cíl posílit spolupráci s nimi, aby bylo možné řešit rostoucí výzvy v oblasti rizik přírodních požárů.

Přírodní požáry v EU narůstají co do rozsahu, četnosti i ničivosti, což s sebou nese značná meziodvětvová rizika. Dle záznamů shořelo během sezóny přírodních požárů v roce 2025 v EU více než 1 milion hektarů půdy, což je plocha větší než Kypr. To představuje historicky nejvyšší hodnotu, pokud jde o území EU zasažené přírodními požáry. Ve čtyřech z posledních pěti let přesáhla rozloha spálených ploch historický průměr, přičemž intenzita požárů rovněž vzrostla. Přírodní požáry se již neomezují pouze na jižní Evropu, ale postihují také střední, severní a východní regiony kontinentu. Tento trend má dalekosáhlé důsledky, včetně ztrát na životech, poškození ekosystémů, snížené kvality ovzduší, degradace půdy, eroze, úbytku biologické rozmanitosti a negativních dopadů na zemědělství, lesnictví a infrastrukturu. Roční hospodářské škody způsobené přírodními požáry v EU se odhadují na přibližně 2,5 miliardy EUR.

Hlavním faktorem, který vede k častějšímu výskytu vln veder, sucha a vysokých teplot, což vytváří podmínky příznivé pro vznik a šíření přírodních požárů, je změna klimatu. Změny ve využívání půdy, degradace přírodních ekosystémů, vyliďňování venkova a upouštění od tradičních postupů vedly ke zvýšené akumulaci paliva. Rozšiřování měst do zalesněných oblastí zároveň zvýšilo riziko vystavení přírodním požárům. Až 96 % přírodních požárů je způsobeno lidskou činností, což z ní činí jejich hlavní příčinu. Přírodní požáry jsou obvykle způsobeny jiskrami vznikajícími v souvislosti s infrastrukturou nebo úmyslným jednáním.

Pravděpodobnost rozsáhlých přírodních požárů zvyšuje akumulace paliva v důsledku neobhospodařované vegetace. Klíčovou úlohu při předcházení přírodním požárům proto mají zemědělci, lesníci a venkovské komunity. Aktivní a udržitelné postupy hospodaření s půdou, jako je pastva, probírka lesů, diverzifikace druhů a podpora rozmanitější krajiny, hrají důležitou roli při snižování intenzity přírodních požárů a zpomalování jejich šíření.

EU poskytuje finanční prostředky na prevenci, připravenost, reakci a obnovu. K zajištění účinnosti je zapotřebí zlepšit sledování a strategické využívání těchto finančních prostředků. Společná zemědělská politika (SZP) podporuje prevenci pevninských přírodních požárů a obnovu krajiny. Navrhuje se, aby nástroje, které jsou v současné době k dispozici, včetně nástrojů určených k obnově lesů a zemědělské půdy po přírodních katastrofách, byly zachovány i v programovém období 2028–2034. K odolnosti vůči požárům přispívají i další opatření, jako je obnova přírody, a to včetně mokřadů a lesních oblastí, tím, že zlepšují zdraví příslušných ekosystémů a snižují dopady sucha.

Primární odpovědnost za zvládání přírodních požárů nesou členské státy spolu s regionálními orgány a těmi, kdo půdu obhospodařují, zatímco EU poskytuje podporu prostřednictvím financování a sdílení údajů a znalostí.

Mezi současné výzvy, které brání účinnosti našich politik v oblasti prevence přírodních požárů, patří nekonzistentní údaje, zastaralé mapy rizik, neoptimální modelování vývoje chování požárů a omezená integrace přeshraničního posuzování a posuzování více rizik.

Za tímto účelem jsou již k dispozici nástroje EU pro monitorování a služby včasného varování, jako jsou Copernicus a Evropský systém informací o lesních požárech (EFFIS), a členské státy se vyzývají, aby je systematicky využívaly na podporu řízení rizik přírodních požárů a na pomoc při rozhodování o tom, které projekty je třeba financovat. Cílem Komise je tyto nástroje posílit a vypracovat standardizované modelování rizik na úrovni EU. Členské státy se vyzývají, aby podporovaly zavádění opatření pro prevenci pevninských přírodních požárů a zlepšily systémy včasného varování, monitorování požárů, modelování chování požárů, posuzování rizik a využívání údajů s vysokým rozlišením při rozhodování.

Vzhledem k tomu, že značná část přírodních požárů je způsobena lidskou činností, je změna chování zásadní. Úsilí v oblasti prevence může podpořit přístup k informacím o rizicích a cílená komunikace. Opatření v oblasti připravenosti zahrnují plánování evakuace, zapojení komunit a vzdělávání.

V některých regionech chybí dostatečně vyškolený personál a vybavení. Hasiči potřebují odpovídající ochranu, výcvik a podporu. EU vybízí k přijetí odpovídajících opatření prostřednictvím Mechanismu civilní ochrany Unie, včetně předběžného rozmístění hasičů a rozšiřování sdílené flotily pro letecké hašení požárů (rescEU). Další úsilí se zaměřuje na zlepšení interoperability, odborné přípravy a analytických schopností.

Kyperské předsednictví uznává potřebu dalších opatření v této otázce a s ohledem na sdělení Komise o *integrovaném řízení rizik přírodních požárů* si klade za cíl usnadnit práci na doporučení týkajícím se integrovaného řízení přírodních požárů, které Komise oznámila ve výše uvedeném sdělení. Vzhledem k průřezovému obsahu bude toto doporučení projednáno na zasedání Rady pro obecné záležitosti. Předsednictví rovněž s ohledem na význam posílení vazby mezi prevencí, připraveností, reakcí a obnovou, jakož i na podporu účinného provádění poskytovanou prostřednictvím opatření EU a členských států vyzývá ministry, aby si vyměnili názory na následující otázky a přispěli tak k tomuto procesu:

- *Jak může společná zemědělská politika (SZP) v kombinaci s dalšími nástroji EU lépe podporovat zemědělce, lesníky a venkovské oblasti při prevenci a řízení rizik přírodních požárů, mimo jiné prostřednictvím silnějších pobídek pro postupy hospodaření s půdou, které snižují akumulaci paliva a zvyšují odolnost krajiny? Jak lze tuto podporu dále zlepšit prostřednictvím dalšího veřejného a soukromého financování nad rámec SZP?*
- *Vzhledem k rostoucí intenzitě a četnosti přírodních požárů v celé Evropě, jak lze motivovat k udržitelnému obhospodařování lesů a posílit jejich obnovu a jak lze lépe začlenit prevenci rizik přírodních požárů do vnitrostátních politik v oblasti lesnictví, plánů obnovy a územního plánování, zejména v zónách na pomezí přírody a městského prostředí a v oblastech postižených opouštěním půdy, s cílem zvýšit odolnost a chránit venkovské komunity a ekosystémy?*